

INNEHÅLL

1. INDIVIDER, GRUPPER OCH SOCIALA LIVS- VILLKOR	7	Nationalismen	42	FN:s verktyg	85	Välfärd	136
		Nazismen och fascismen	43	Folkrätten	86	Jämlikhet och jämställdhet	137
		Partier med konservativ historia	44	Folkrätten i praktiken	88	Ord, begrepp och frågor	138
		Partier med liberal historia	45	Mellanstatligt samarbete om miljöproblem	90		
Tio faktorer som påverkar den personliga identiteten	8	Partier med socialistisk historia	46	Mellanstatligt samarbete om fattigdom	91	8. SAMHÄLLSVETENSKAP- LIGA BEGREPP, TEORIER, OCH MODELLER	143
Gruppidentitet	10	Partier med nationalistisk och fascistisk historia	47	Mellanstatligt samarbete om brottslighet	92		
Hedersrelaterat våld och förtryck	11	Partier med ekologism som grund	48	Nato	93	Samhällsvetenskapliga perspektiv	144
Olika bakgrund	12	Lokala politiska partier	49	Sverige och Nato	94	Samhällsvetenskapliga begrepp	145
Integration	13	Höger-vänsterskalan i svensk politik	50	Ord, begrepp och frågor	96	Samhällsvetenskapliga teorier	146
Assimilering	14	Skiljelinjer inom fyra olika områden	52			Samhällsvetenskapliga metoder	147
Segregation	15	Ord, begrepp och frågor	54	6. PRIVATEKONOMI	99	Samhällsvetenskapliga modeller	148
Utanförskap	16					En analysmodell	149
Ord, begrepp och frågor	17	4. SVERIGES POLITISKA SYSTEM	57	Hushållens budget	100	Rekyleffekten - en ekonomisk-ekologisk modell	150
		Sveriges stats- och styrelseskick	58	Inkomst från lön	102	Allmänningarnas tragedi	151
2. DEMOKRATI	19	Sveriges fyra grundlagar	60	Privata försäkringar	104	Ord, begrepp och frågor	152
Representativ och direkt demokrati	20	Riksdag och regering	61	Socialförsäkringar	105		
Val	21	Förhållandet mellan riksdag och regering	62	Konsumenträtt	107	9. ARBETE MED SAMHÄLLS- FRÅGOR	153
Den demokratiska processen	22	Beslutsfattande i riksdagen	63	Räkningar	108	Källkritik och källtillit	154
Tre demokratimodeller	23	Beslutsfattande i kommuner och regioner	64	Konsumtionskrediter	110	Kritisk granskning av digital information	156
Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna	24	Offentlig förvaltning	66	Ekonomiska risker med konsumtionskrediter	111	Att avslöja en vetenskapsförnekare	158
Rättsprinciper för ett demokratiskt styrt land	25	Kommunernas uppgifter	68	Olika sparformer	112	Att genomskåda reklam	159
Rättsstaten i demokratiska länder	26	Regionernas uppgifter	69	Olika ekonomiska förutsättningar i Sverige	113	Nyhetsvärdering	160
Demokratiska dilemman	28	Statens uppgifter i Sverige	70	Ord, begrepp och frågor	114	Några fler begrepp i arbetet med samhällsfrågor	161
Civil olydnad	29	Europeiska unionen	71			Ord, begrepp och frågor	162
Demokratibärande samhällsinstitutioner	30	EU:s sju institutioner	72	7. SAMHÄLLSEKONOMI	117		
Sveriges totalförsvar	32	Ord, begrepp och frågor	74	Det samhällsekonomiska kretsloppet	118	REGISTER	166
Ord, begrepp och frågor	34	5. UTRIKES- OCH SÄKER- HETSPOLITIK	77	Offentlig ekonomi	120	BILDFÖRTECKNING	170
		Internationella relationer	78	Prisbildning och inflation	122		
3. POLITIK I SVERIGE	37	Några stora intressekonflikter i världen	80	Konjunkturer och ekonomisk politik	126		
Konservatismen	38	Globalisering	82	Resurser	128		
Liberalismen	39	FN:s organisation	84	Ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling	129		
Socialismen	40			Företagande	130		
Feminismen	41			Sveriges arbetsmarknad	131		
				Lagar på arbetsmarknaden	132		
				Arbetslöshetens orsaker	134		
				Arbetsmarknadspolitik	135		

UTANFÖRSKAP

Fram till slutet av 1990-talet användes begreppet utanförskap för att beskriva diskriminering, etniska gruppers förhållanden och mobbning. I början av 2000-talet började begreppet utanförskap användas av politiker för människor som stod utanför arbetsmarknaden.

Begreppet utanförskapsområde kan ibland upplevas som kontroversiellt eftersom det är utpekande (stigmatiserande). SCB använder inte begreppet utanförskapsområde i sin statistik.

Individens utanförskap

Individens utanförskap handlar om en enskild persons upplevelse av att stå utanför gemenskapen i samhället eller i en viss social miljö. Att stå utanför en social miljö kan bland annat vara att inte ha några nära familjeband, inte leva tillsammans med en partner fastän man gärna vill eller att inte känna sig hemma i ideella föreningar.

Några konsekvenser av ett individuellt utanförskap kan vara minskad livskvalitet, försämrad fysisk och psykisk hälsa och en känsla av meningslöshet.



Utanförskap på grund av diskriminering

Individer kan hamna i utanförskap om de diskrimineras på grund av exempelvis religion eller ålder. Diskriminering förbjuds i diskrimineringslagen. Lagen bygger på sju olika grunder för diskriminering. Ingen får särbehandlas negativt på grund av

- biologiskt kön
- könsidentitet eller könsuttryck
- sexuell läggning
- etniskt ursprung, nationellt ursprung eller hudfärg
- religion
- funktionsnedsättning
- ålder.

Gruppers utanförskap

Det finns många grupper som kan sägas leva i utanförskap i förhållande till övriga samhället. Några exempel på grupper är arbetslösa, äldre, personer som lever i ekonomisk fattigdom, de med psykisk ohälsa och hemlösa. Samhällsdebatten idag handlar ofta om segregation och den grupp människor som lever i socioekonomiskt utsatta områden.



ORD OCH BEGREPP I KAPITLET

Assimilering Medborgare med utländsk bakgrund anpassar sig till dem som redan bor i landet.

Biologiska faktorer Exempelvis ögonfärg, längd, och kön.

Boendesegregation När grupper av människor med liknande socioekonomiska förutsättningar bor i geografiskt åtskilda områden.

Diskriminering Orättvis och negativ behandling av en person eller grupp.

Diskrimineringslagen Bygger på sju olika grunder för diskriminering.

Emigration Utvandring.

Etnicitet Historiska, kulturella och/eller geografiska rötter som en individ upplever sig dela med andra människor.

Försörjningsstöd Ekonomiskt bistånd som kommunen kan ge till personer och hushåll som saknar tillräckliga inkomster för att försörja sig.

Gruppidentitet Individer som till exempel delar ett visst intresse, en kultur eller en egenskap och identifierar sig som en grupp.

Hederskultur Traditioner och värderingar om att upprätthålla familjens och gruppens heder, ofta utifrån att män bestämmer över kvinnor.

Hedersförtryck Att med fysiskt och psykiskt våld förtrycka personer.

Immigration Invandring.

Integration Mötet och blandningen mellan olika grupper i samhället.

Intolerans Brist på respekt eller acceptans för andras åsikter eller beteenden.

Könsidentitet Det kön en person anser sig vara.

Könsuttryck Hur en person uttrycker sitt kön utåt bland annat genom kläder, frisy, röst och kroppsspråk.

Livsstil Hur du lever ditt liv.

Massmedia Information och/eller underhållning som når en stor publik samtidigt, men även medieorganisationer som gör information tillgänglig för många.

Migration Människor flyttar inom och mellan olika länder.

Norm Uppfattningen om hur något bör vara.

Personlig identitet Hur du uppfattar dig själv.

Segregation När människor med olika språk, kultur och/eller ekonomisk standard inte möts.

Sexuell läggning Vilket/vilka kön en person blir förälskad i och känner sexuell attraktion för.

Sociala livsvillkor De förhållanden som påverkar en persons liv och välbefinnande.

Socioekonomisk bakgrund Under vilka förhållanden vi har levt våra liv.

Socioekonomiska förutsättningar Ekonomiska och sociala förutsättningar som påverkar en individs eller en grupps möjligheter.

Socioekonomiskt utsatta områden Bostadsområden med låg inkomst, högt uttag av försörjningsstöd och hög andel unga vuxna.

Svenskar med utländsk bakgrund Född i ett annat land och barn födda i Sverige som har två utrikes födda föräldrar.

Tolerans Att acceptera och respektera att människor och grupper är olika.

Utanförskap Individ eller grupp som står utanför en gemenskap.

Utsatta områden Områden med dåliga socioekonomiska förhållanden där kriminella har en inverkan på lokalsamhället.

Värdering Kan vara en persons uppfattning om vad som är rätt, orätt, gott och ont. Värderingar bygger på normerna som finns.

SOCIALISMEN

Socialismen växte fram i början av 1800-talet, både som en reaktion på de liberala idéerna och de stora klassklyftor som uppstod i och med industrialiseringen. Som politisk ideologi strävar socialismen efter ett samhälle med ekonomisk jämlikhet och social rättvisa.

Viktiga personer för socialismens utveckling

Redan hos Platon (428 - 348 f.v.t.) går det att spåra socialistiska idéer, till exempel gemensamt ägande. Två viktiga personer för socialismens utveckling är Karl Marx (1818 - 1883) och Friedrich Engels (1820 - 1895).

Marx fick ge namn åt en av socialismens stora grenar, marxismen. Idéerna från marxismen ligger till grund för kommunismen. Den andra stora grenen är reformismen, där socialdemokratien är ett tydligt exempel.



Karl Marx och Friedrich Engels.

Makt

Socialismen anser att ekonomisk och politisk makt måste användas för att uppnå ekonomisk jämlikhet och social rättvisa. Det behövs för att garantera att samhällets resurser fördelas rättvist. Därför är socialister motståndare till att det finns en elit med mycket makt i samhället. Lösningen är att befolkningen ska ha inflytande på besluten, till exempel genom demokratiska institutioner.

Ägande

I ett socialistiskt samhälle ska fabriker, mark och infrastruktur ägas gemensamt och inte av enskilda personer eller företag. Tanken med ett gemensamt (ofta statligt) ägande är att det ska minska ekonomiska klyftor och förhindra att vissa blir betydligt rikare än andra.

Rättvisa

Rättvisa innebär att resurser, utbildning, vård och möjligheter fördelas så att alla människor får sina grundläggande behov tillgodosedda. Staten spelar ofta en viktig roll i att fördela välfärden och säkerställa rättvisa.

Frihet

Frihet är att ha verkliga möjligheter att leva ett värdigt liv. Ekonomisk trygghet för alla är en förutsättning för verklig frihet.

Människosyn

Enligt socialismens människosyn mår människan bäst i gemenskap och samarbete. Människor vill ta ansvar, bidra och göra rätt för sig om de får trygghet och inflytande.

FEMINISMEN

Feminister strävar efter att alla människor ska få samma rättigheter och möjligheter. Det är inte möjligt i ett patriarkalt samhälle, det vill säga där kvinnor är underordnade män.

Viktiga personer för feminismens utveckling

Under flera århundraden tillbaka har det funnits författare och filosofer som uppmärksammat att kvinnor måste ha samma rättigheter som män. Simone de Beauvoir (1908 - 1986) var en central person inom feminismen. Hon sa att "man föds inte till kvinna, man blir det".

Makt

Makt handlar inte bara om politisk eller ekonomisk kontroll utan även om social och kulturell dominans. Patriarkatet leder till ojämna maktförhållanden. Feminismen vill ha en omfördelning av makt och resurser, så att kvinnor kan ha full kontroll över sina liv, både genom ägande, politik och ekonomiska rättigheter.

Ägande

Feminister kämpar för kvinnors rätt till ekonomisk självständighet och jämlika möjligheter på arbetsmarknaden. Det innebär lika lön för lika arbete, rätt till arv och lika möjligheter att äga egendom och företag. En central fråga inom feminismen är kvinnors rätt att äga sina egna kroppar, vilket handlar om rätten till abort, sexuellt självbestämmande och skydd mot våld och övergrepp.

Rättvisa

Målet är ett samhälle där människor behandlas lika och har lika möjligheter, oavsett kön. Lagstift-

ning är ett medel som kan ge kvinnor och män lika rättigheter.

Frihet

Frihet innebär att varje individ, oavsett kön, själv ska ha friheten att bestämma över sitt liv och sin kropp. Det innebär rätt till utbildning, arbete och självständiga val. Frihet handlar också om att frigöra kvinnor från könsnormer, sexism och diskriminering.

Människosyn

Feminismen ser människor som jämlika, men anser att könsroller och strukturellt förtryck påverkar människors liv beroende på kön. De kulturella normerna kring kön måste förändras för att alla ska kunna leva fria och jämlika liv.



Simone de Beauvoir.

KOMMUNERNAS UPPGIFTER

De viktigaste uppgifterna för kommunerna, de så kallade välfärdsuppgifterna, är beslutade av riksdagen och finns nedskrivna i kommunallagen.

Förskola och skola

Förskolan har ansvar både för barnens trygghet och för deras lärande. Alla barn har rätt till en plats i förskolan.

Grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning kan drivas av både kommuner och företag (friskolor). För varje elev som väljer att gå i friskola måste kommunen betala en skolpeng.

Omsorg

Kommunen ska ta hand om de äldre som inte klarar sig själva. De äldre ska erbjudas hemtjänst (bland annat städning och matlagning i hemmet) eller äldreboende (särskilda bostäder för äldre).

Kommunen tar ansvar för personer med fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning genom att erbjuda anpassad skola, personliga assistenter och gruppboende. Kommunen har också ansvar för människor som inte själva kan sköta sin ekonomi



Ifall friskolan lägger ned måste kommunen ta ansvar.

och betalar ut försörjningsstöd (ekonomiskt bistånd).

Andra kommunala uppgifter

Kommunen har också ansvar för många andra uppgifter som inte anses vara just välfärdsuppgifter, till exempel att ha en räddningstjänst.

Det är kommunen som fattar beslut om var och hur det får byggas i kommunen. De flesta kommuner äger bostadsbolag och hyr ut lägenheter.

I tätorterna och delvis på landsbygden ansvarar kommunen för rent vatten, avloppssystem och rening av avloppsvatten. Kommunen ansvarar för vägarna i tätorterna. Dessutom driver många kommuner el- och värmeverk som producerar energi. Kommunen är skyldig att ha minst ett bibliotek.

Kommunen kan dessutom själv besluta om den vill erbjuda mer, till exempel simhall, elljusspår, museum, kulturhus, bidrag till föreningar eller satsningar på turism.



Bibliotek.

REGIONERNAS UPPGIFTER

Regionerna har ansvar för sjukvård, folktandvård, regional kollektivtrafik och stöd till musik och teater. Att erbjuda medborgarna sjukvård och tandvård är välfärdsuppgifter. Sjukhusen i Sverige sköts av regionerna. En mycket stor del av regionens pengar går till vårdpersonalens löner, sjukhusutrustning, läkemedel och byggnader.

Vård som sker på vårdcentral, inte på sjukhus, kallas primärvård. Primärvården är den första kontakten med sjukvården, till exempel när någon behöver träffa en läkare eller ska vaccinera sig.

Tre nivåer i sjukvårdssystemet

Den svenska hälso- och sjukvården är indelad i tre nivåer: stat, region och kommun. Varje nivå styrs av folkvalda politiker. Sjukvårdssystemet är organiserat så att staten har ett övergripande ansvar, men hälso- och sjukvårdsarbetet utförs av regioner och kommuner.



Tandvård – ett exempel på regionens uppgifter.

Vårdval

År 2010 införde regeringen ett system som kallas vårdval. På samma vis som vi kan välja mellan en kommunal skola eller en friskola kan vi nu även välja att gå till någon av regionens vårdcentraler eller till en privat sådan. För varje registrerad patient som en vårdcentral har betalar respektive region ut en vårdpeng.

Vård oavsett inkomst

I Sverige är sjukvården i mycket stor utsträckning finansierad med skattemedel. Tanken är att alla ska få god vård oavsett inkomst.

I Sverige finns ett högkostnadsskydd för sjukvård och receptbelagda mediciner som gäller under en tolv månaders period. Högkostnadsskyddet är en del av välfärden och syftar till att göra sjukvård och mediciner tillgängliga för alla, oavsett inkomst eller behov.

Till och med det år du fyller 19 år har du rätt till tandvård utan att behöva betala.



Kollektivtrafik – ett exempel på regionens uppgifter.

DET SAMHÄLLSEKONOMISKA KRETSLOPPET

Ett samhällsekonomiskt kretslopp beskriver hur utbyte av pengar, arbete, varor och tjänster sker, till exempel mellan hushåll, banker, företag, kommuner, regioner och stat. Alla i kretsloppet ger någonting och alla får någonting tillbaka.

Hushållens roll i ekonomin

När konsumenter köper mer varor och tjänster ökar flödet i det samhällsekonomiska kretsloppet. Genom ökad konsumtion ökar produktionen och det skapas fler arbetstillfällen. När fler får arbete och lön ökar konsumtionen ännu mer. Det leder till en tillväxt av ekonomin.

En person i ett hushåll erbjuder sin arbetsgivare arbetskraft och får lön för sitt arbete. Varje hushåll betalar skatt till kommunen, regionen och staten och får service och bidrag i retur. Hushållen köper också varor och tjänster av företag.

Det offentligas roll i ekonomin

I det samhällsekonomiska kretsloppet spelar kommuner, regioner och staten viktiga roller genom att utveckla välfärd, utbildning och infrastruktur samt att de beskattar och omfördelar resurser. Tillsammans ser dessa aktörer till att utföra viktiga tjänster och stöd för att samhällsekonomin ska fungera.

Företagens roll i ekonomin

Företagen betalar skatter och avgifter till staten, till exempel moms, skatt på vinst och arbetsgivaravgift. Företagen får i sin tur nytta av den kommunala och statliga servicen. Det är exempelvis staten och kommunerna som betalar för vägar och järnvägar där företagen kan frakta sina varor.

Produktionen ger företagen intäkter. Intäkterna används till att producera ännu mer, men givetvis även till löner, långsiktiga investeringar och till vinst åt dem som äger företaget.



När ett företag går bra och säljer mycket kan de anställda få högre löner. Då kan de anställda öka sin konsumtion. Staten, regionerna och kommunerna får in mer pengar i skatt och kan då öka kvaliteten på exempelvis skola och sjukvård.

Bankernas roll i ekonomin

Banker är också företag. Utan banker skulle samhällsekonomin utvecklas i långsam takt. Då skulle endast personer som redan har pengar kunna investera. Fördelen med banker är att de lånar ut pengar till företag och privatpersoner så att de kan göra investeringar vid rätt tidpunkt. Bankerna tar också risker när de lånar ut pengar.

När ett företag börjar tjäna pengar kan det betala tillbaka sin skuld till banken. När det går bra för företagen tjänar hela samhällsekonomin på det eftersom företagen kan anställa mer personal,

arbetslösheten sjunker och människor har råd att öka sin konsumtion.

Privatpersoner och företag kan spara sina pengar på banken. I gengäld får de pengar (ränta) för det. Bankerna kan i sin tur låna ut pengar till företag och privatpersoner för att de ska kunna köpa det de behöver. Bankerna tjänar pengar på att ha en lägre sparränta än låneränta.

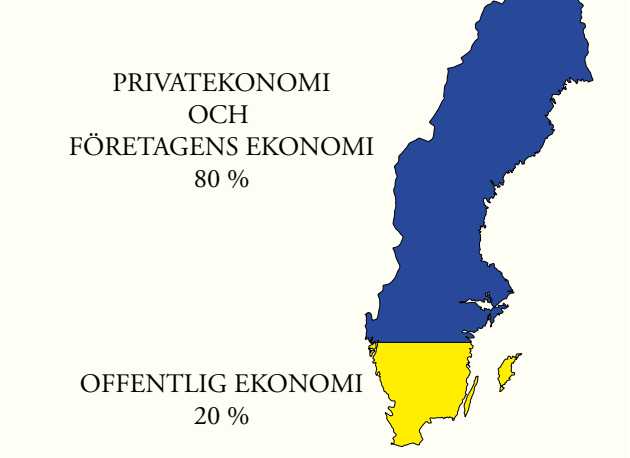
Bankerna är en mycket viktig mellanhand när pengar flyttas mellan personer, företag, banker och myndigheter. Bankernas arbete som mellanhand har stor betydelse för ett lands ekonomi och världsekonomin.

Utrikeshandel

Handel med varor och tjänster mellan länder kallas för utrikeshandel. Den omfattar export (försäljning till andra länder) och import (inköp från andra länder). Genom utrikeshandel får Sverige tillgång till varor som inte produceras i landet och kan sälja egna varor och tjänster till andra länder.

VAD INGÅR I BRÖDPRISET?	
Agnes köper bröd för 40 kronor i sin närbutik. Varför kostar det just 40 kronor?	
BAGERIET	
Lön	8 kr
Pålägg för kostnader (lokalhyra, råvaror, administration, reklam med mera)	9,70 kr
Vinst	4 kr
NÄRBUTIKEN	
Lön	6 kr
Pålägg för kostnader	4 kr
Vinst	4 kr
STATEN	
Moms	4,30 kr
	40 kr

SVERIGES EKONOMI



Samhällsekonomi omfattar alla ekonomiska aktiviteter i samhället.

SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA MODELLER

Modeller är förenklade beskrivningar av verkligheten. Samhällsvetenskapliga modeller är systematiska beskrivningar av verkligheten som används för att visa och förstå hur olika delar av samhället fungerar och påverkar varandra. Det finns en risk att modeller är så förenklade att de ger felaktiga slutsatser.

Några exempel på samhällsvetenskapliga modeller är

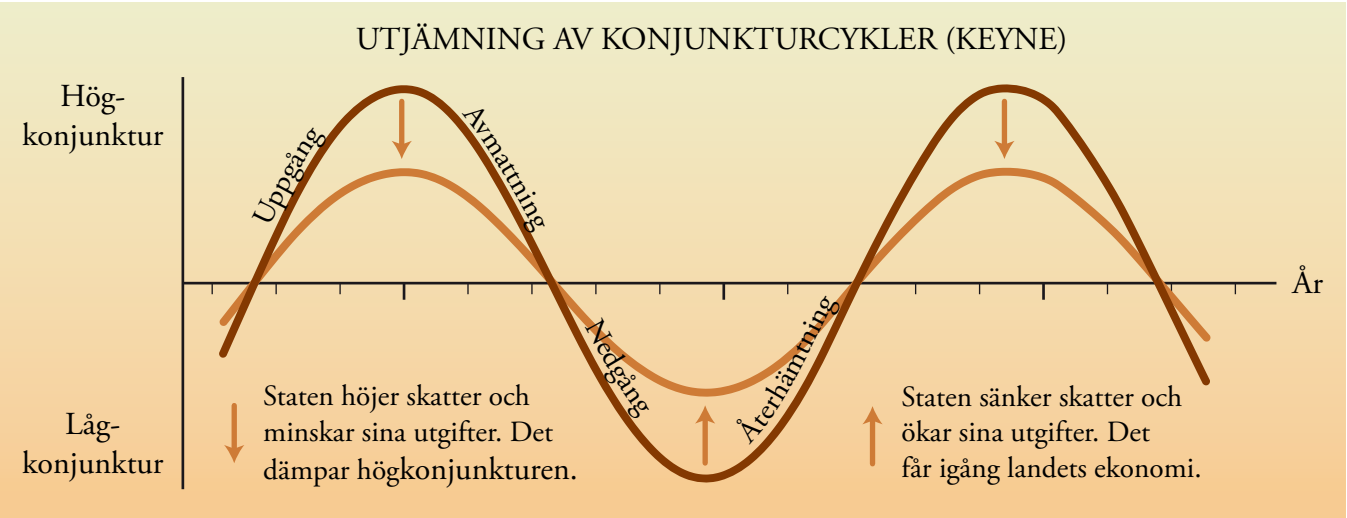
- ekonomiska modeller (utbud och efterfrågan eller keynesianska modellen för att analysera konjunkturcykler)
- politiska modeller (demokratimodeller, till exempel direkt eller representativ demokrati)
- sociologiska modeller (klasskillnader och ojämlikhet)
- ekologiska modeller (sambandet mellan mänsklig aktivitet och miljöpåverkan).

Modeller som beskriver framtiden

Modeller kan också användas för att göra antaganden om framtiden. Det kan dock vara svårt att förutse människors beteende i en framtid.

Exempel på en ekonomisk modell

John Maynard Keynes teori om statens roll vid konjunktursvängningar har lett till utvecklingen av en modell som visar hur ekonomin kan stabiliseras. Keynes menade att staten bör anpassa skatter och offentliga utgifter för att dämpa konjunktursvängningar och därmed stabilisera tillväxten. Målet är att staten ska ha en budget i balans över en flera år lång konjunkturcykel, snarare än varje enskilt år. I en lågkonjunktur ska staten försöka få igång ekonomin genom att öka utgifterna och sänka skatterna. Det här leder till att staten får ett budgetunderskott. I en högkonjunktur ska staten minska utgifterna och höja skatterna för att dämpa inflationen. Det här leder till att staten får ett budgetöverskott.



En aktiv finanspolitik kan utjämna konjunktursvängningar.

EN ANALYSMODELL

När samhällsproblem ska undersökas är utgångspunkten en fråga. Här används ungdomskriminalitet som exempel för att visa hur samhällsproblem kan analyseras med en modell.

1. Problemet

För att kunna svara på frågan behövs fakta. Vad är ungdomskriminalitet? Har ungdomskriminaliteten ökat? Minskat? Var finns uppgifter om ungdomskriminalitet? Hur kontrolleras dessa fakta? Har de skrivits i något särskilt syfte? Statistik går att hitta via internet. Det går också att studera tidningsartiklar i ämnet eller exempelvis intervjua polisen.

2. Orsaker

Vad är det som orsakar ungdomskriminalitet? Några tänkbara förklaringar är utanförskap, gruppträck och/eller bristande stöd från vårdnadshavarna.

3. Följder

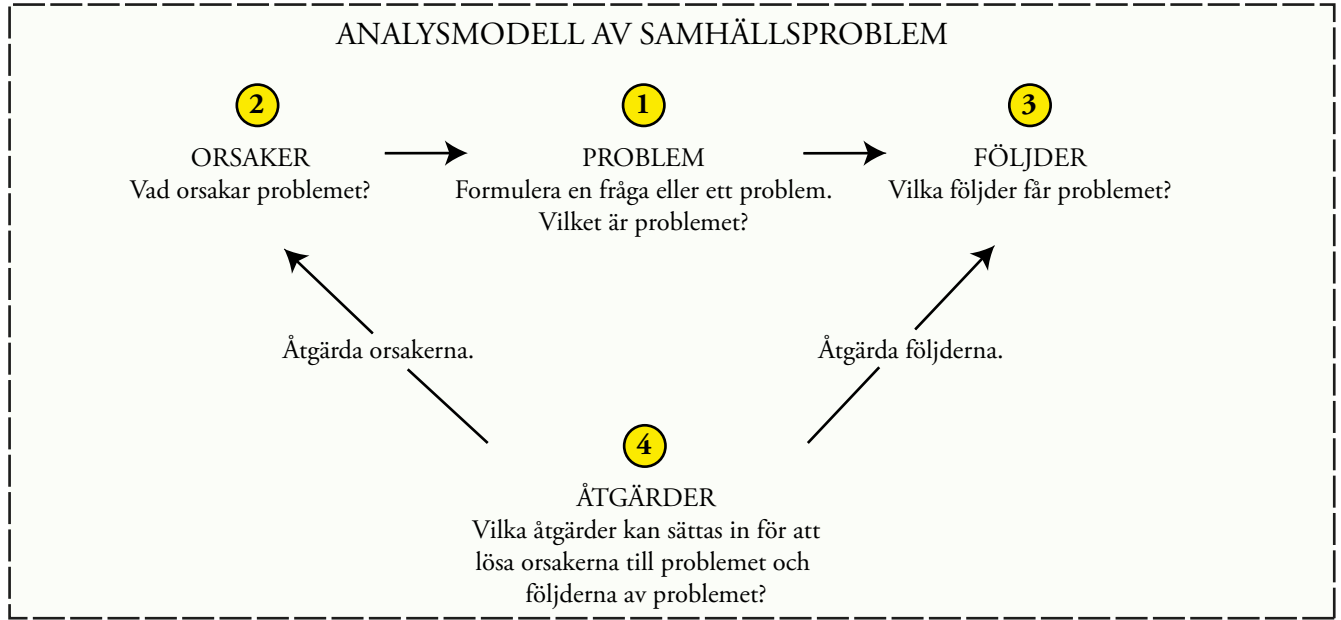
Vilka drabbas av ungdomskriminaliteten? Vilka ekonomiska, fysiska och psykiska konsekvenser får det för de som drabbas? Vilka blir konsekvenserna för samhället? Vilka blir konsekvenserna för de kriminella ungdomarna?

4. Åtgärder

Vilka åtgärder hade kunnat sättas in för att ta bort orsakerna till problemet? Hade ungdomarna kunnat hindras från att bli kriminella om åtgärder hade satts in tidigare? Vilka åtgärder kan det vara? Vilka åtgärder kan vidtas när problemet har uppstått, det vill säga hur ska följderna åtgärdas?

Framtiden

Kommer åtgärderna som sätts in lösa liknande problem i framtiden? Kan det uppstå nya problem?



Samband mellan problem, orsaker, följder och åtgärder.

10. s. 154-159 Här finns flera citat.
- a) Vilka av citaten är exempel på åsikt respektive fakta?
 - b) Är det några citat som innehåller både åsikt och fakta?
 - c) Vilka av källorna har hög trovärdighet?
 - d) Vilken rimlig slutsats går att dra om kvaliteten av journalisters arbete i Sverige enligt citaten?
 - e) Hur ska du göra för att hitta trovärdiga källor om hur väl journalister utför sitt arbete?

ChatGPT (Open AI:s chattrobot)
Ett svar som ChatGPT gav på frågan: Vilken kvalitet är det på svenska journalisters arbete?

Kvaliteten på svenska journalisters arbete anses generellt vara hög, särskilt när det gäller faktakontroll, etik och objektivitet. Sveriges medielandskap präglas av en stark tradition av pressfrihet och yrkesetik som uppmuntrar till källkritik och oberoende rapportering.



En typisk svensk journalist enligt ChatGPT.

*Flashbackdase*n (diskussionsforumet Flashback)
Jag skulle säga att varje medium där medborgare har möjlighet att skapa content som Internet i sig eller delplattformar som Youtube, Facebook, X, Flashback eller liknande platser vida utklassar den informationsmängd som delges i exempelvis en tidning. Det content av nyheter som skapas där överskrider vida det content journalistaktivisterna kan skapa.
Den enda skillnaden är att journalisterna försöker samla ihop den informationen som finns tillgänglig och sedan vinkla den så det passar det narrativ journalisterna eller mediebolagen själva vill propagera för.
Nackdelen med öppna forum där många kan bidra och komma till tals är att det krävs en del sållande och letande bland all information för att skapa sig en bild av vad som har hänt. Men den kollektiva visdomen utklassar allt som oftast kunskapsnivån i jämförelse med journalistaktivisternas vinklingar av samma information.
Det journalisterna gör är allt som oftast inte att "skapa nyheter" utan att forma den tillgängliga informationen utifrån det propaganda-narrativ de vill sprida till allmänheten.

Svenssons nyheter (blogg)
De [Journalister] undersöker inte det som de skriver om ordentligt och hamnar därför ofta totalt fel och verkar inte bry sig om fakta. Det märks i rapporteringen om covid-19 (detta oavsett om personen är för den svenska strategin eller inte), om hur och vad de skriver brottslighet, och ännu tydligare när de skriver om sådant som har liten betydelse för svensk ekonomi, fiske och havsmiljö, nationella minoriteter, ursprungsbefolkning, gruvindustri med mera.

Lotta Ilona Häyrynen (ledarsida i Aftonbladet)
Grindheim har undersökt norska och svenska journalisters partisympatier, och konstaterar att hela 70 procent av de svarande svenska journalisterna skulle rösta på Socialdemokraterna, Vänsterpartiet eller Miljöpartiet.
Här skulle man kunna diskutera studiens felmarginal eller hur journalisters arbete i regel styrs av redaktörer, chefer, verksamhetsmål och ren yrkesghet, men låt oss säga att studien stämmer till punkt och pricka och att journalisterna helst hissar röda fanor på villatomten efter varje deadline - ser det ut att faktiskt påverka nyhetsförmedlingen?
[...]
Studier av media under valet 2018 visar att svenska nyhetsmedier hade slagsida åt höger - inte vänster. De som gynnades mest, alltså fick flest positiva nyhetsklipp, var allianspartierna. S syntes förvisso mest, men det lär framförallt ha berott på att man faktiskt satt på regeringsmakten.
[...]
Så hur kan det komma sig att vänsterjournalister väljer att gynna sina politiska motståndare, även mitt i brinnande valrörelse?

Jesper Strömbäck (professor i journalistik och politisk kommunikation, intervjuad i Sveriges Radio)
Därför att det journalistiska innehållet påverkas framförallt av den journalistiska professionalismen, hur man uppfattar sin roll och hur produktionsprocesserna ser ut. Det finns så mycket forskning kring det i både Sverige och andra länder som visar att det journalistiska innehållet påverkas inte särskilt mycket av vare sig ägandet eller journalisternas egna politiska åsikter.

Maurits Rannevid (rättsvetenskaplig talesperson för det liberalkonservativa partiet Medborgerlig Samling, post/tweet på X)
Har ni tänkt på hur jävla FEL svenska journalister haft i exakt VARJE fråga de senaste 20 åren? Invandringen, saft- och bullepolitiken mot brottslingar, missriktad klimatpolitik, kärnkraft, NATO... Varenda gång har svenska journalister valt FEL sida. Istället för att granska makten har de ställt upp bakom den.
Vad ska vi med sådana journalister till?

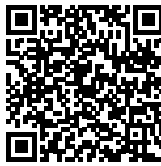
Kristianstadsbladet (debattartikel)
Svensk journalistik tenderar ofta att vara rätt kass helt enkelt, och det gäller både SVT och andra kanaler, både storstads- och småstadstidningar, radio och nätet. Om reportrarna är lata, sönderarbetade eller bara inkompetenta är svårt att säga – säkert är det lite av varje. Men illa är det oavsett.



Flashback



Blogg



Aftonbladet



SR



X



Kristianstadsbladet